

Barevné vidění

© 1995-2019 Josef Pelikán
CGG MFF UK Praha

pepca@cgg.mff.cuni.cz
<http://cgg.mff.cuni.cz/~pepca/>

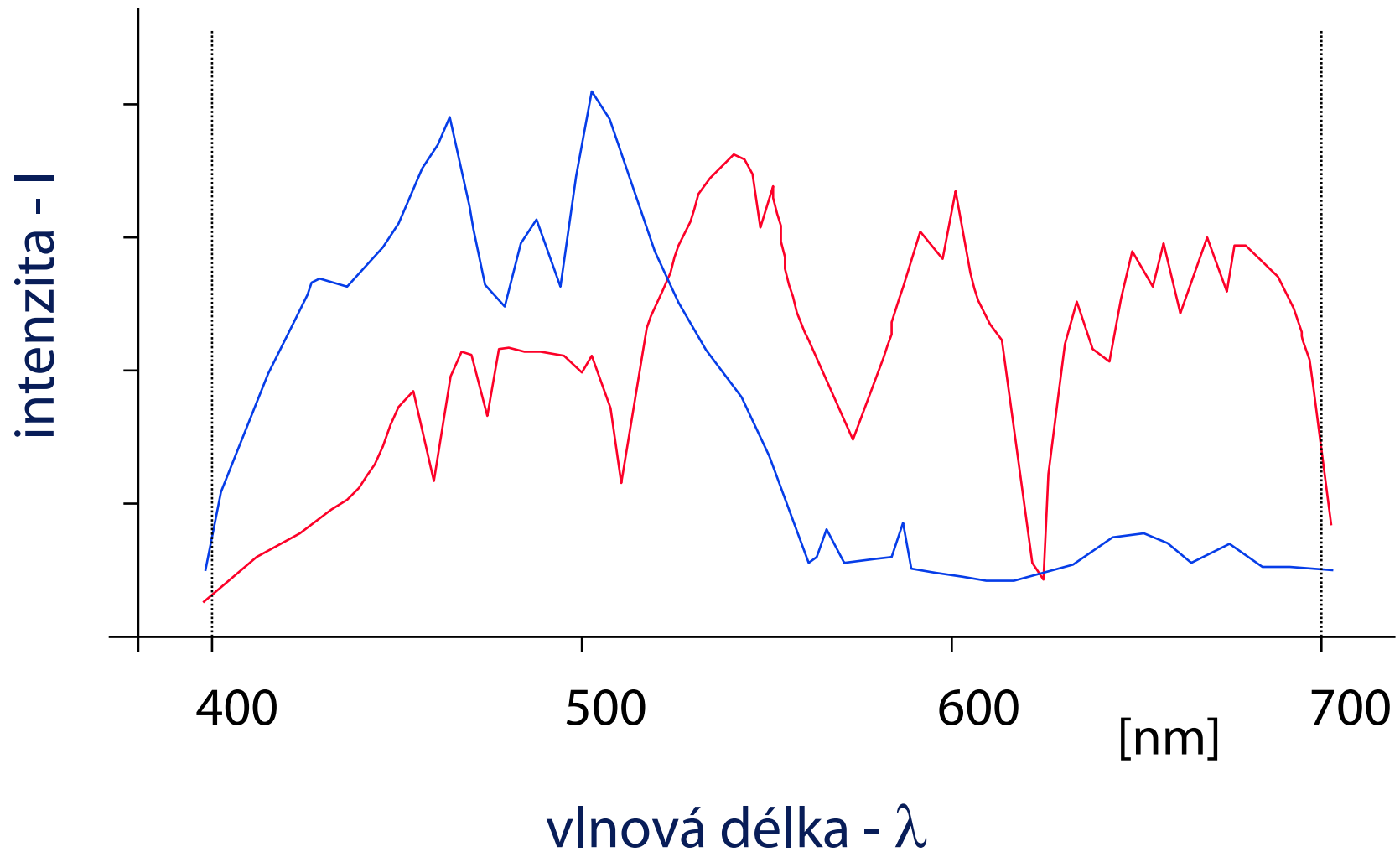

Špatnota bludy tvořitelská:

Newton stvořil blud, že Sluno vysílá ze sebe jemné částičky proti Huyghensovým ukám, že světlo jsou chvěje tenýra zrakovým čivem pojaté ...

Jakub Hron: „Skutky lidské, čili Jeden tisíc špatnot žijby a konby lidské“, 1907

Viditelné světlo, spektrum

Barevný vjem

Prostor všech spekter má **nekonečnou dimenzi**

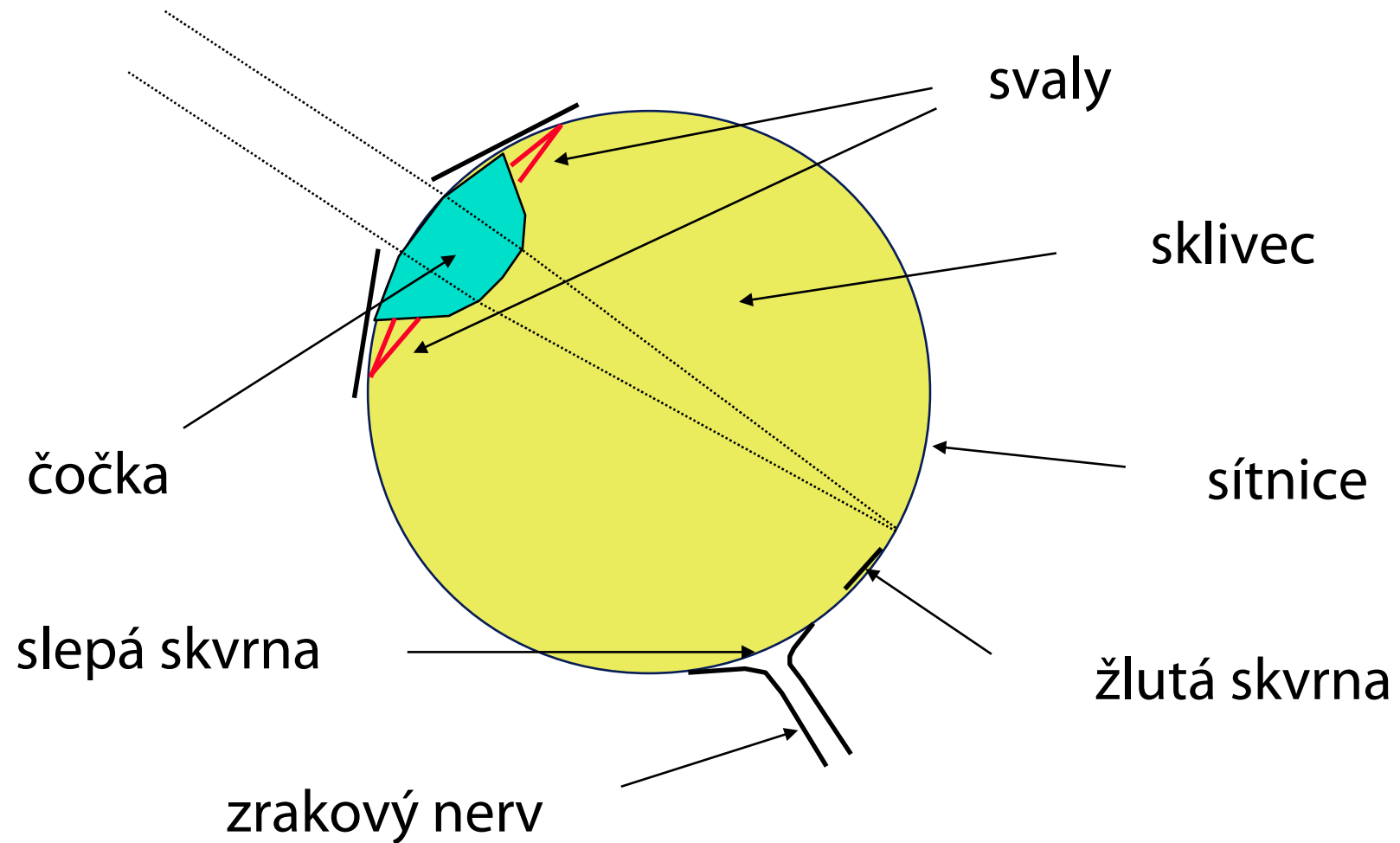
- systém lidského vidění je však nedokáže všechny rozeznat („metamers“)

Grassmanovy zákony (1854) – lidské oko vnímá:

- **dominantní vlnovou délku** (odstín, „hue“)
- **čistotu barvy** (sytost, „saturation“)
- **intenzitu** (jas, „brightness“)

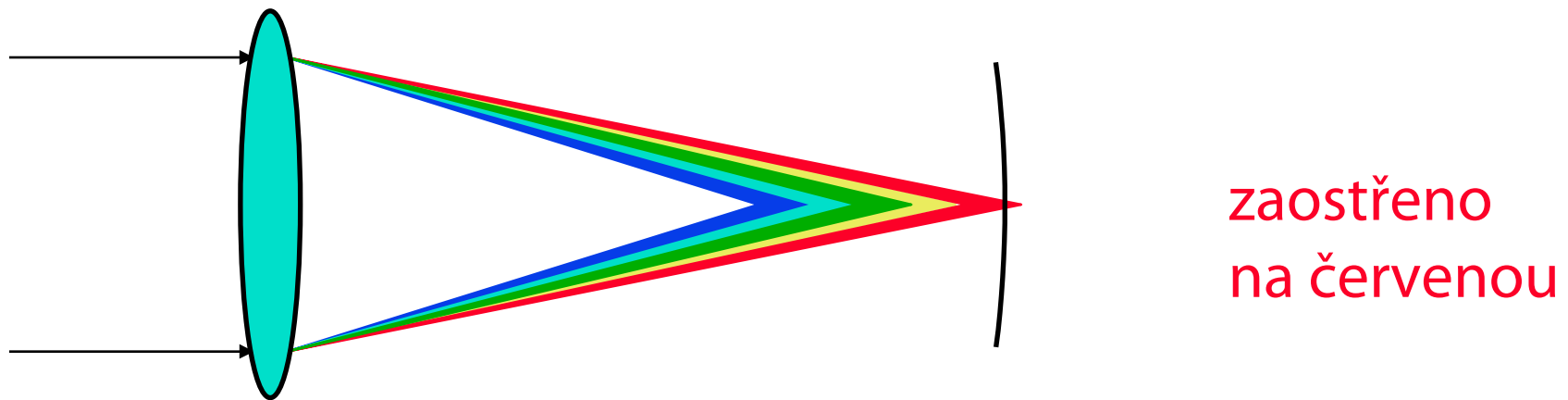
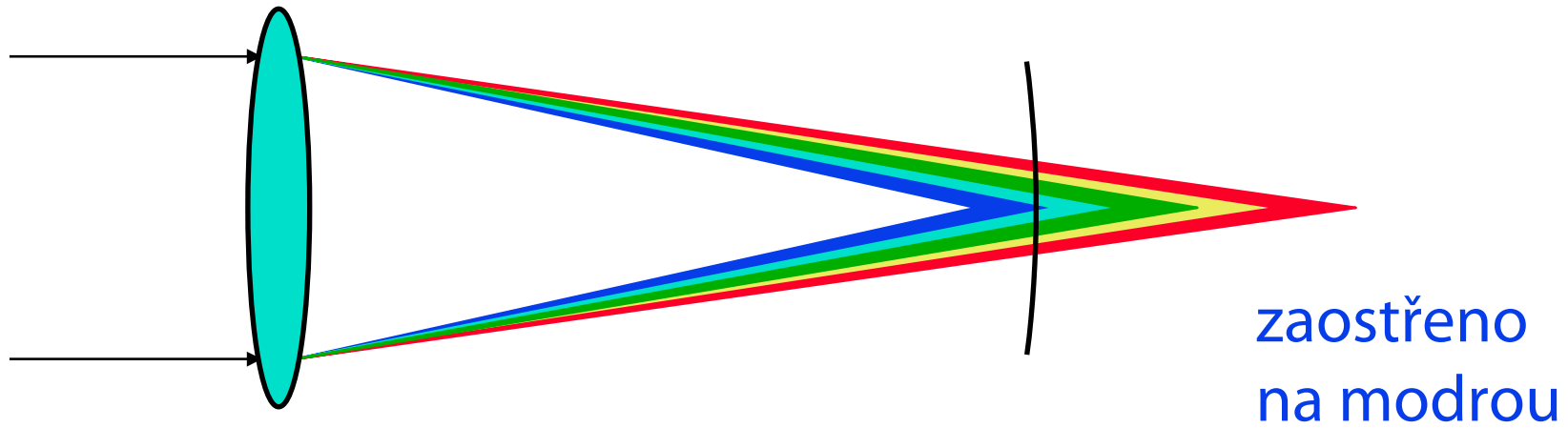
Barvy lze aditivně skládat ($A = B, C = D \Rightarrow A + C = B + D$)

Lidské oko

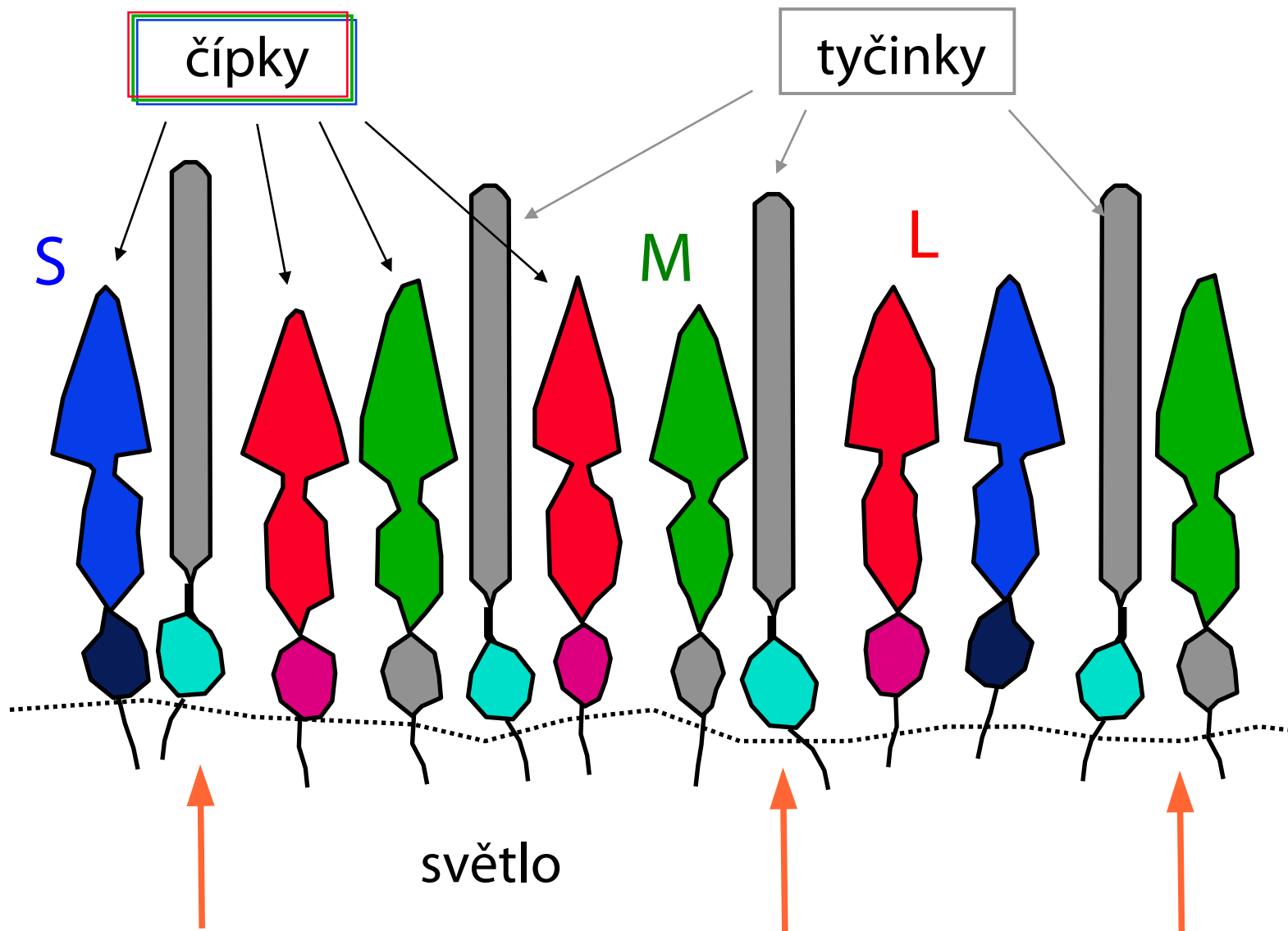

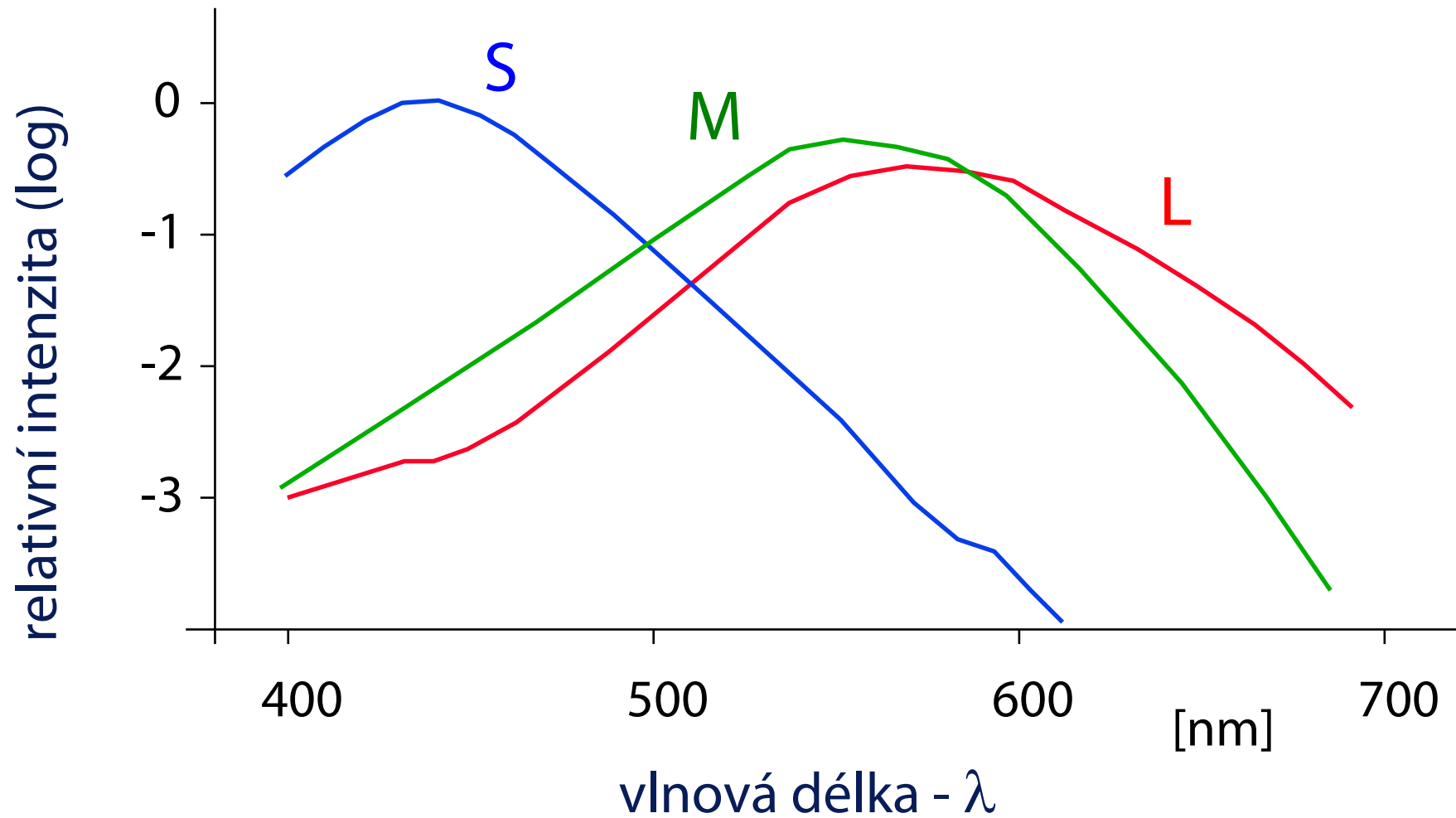
Barevná aberace

Sítnice

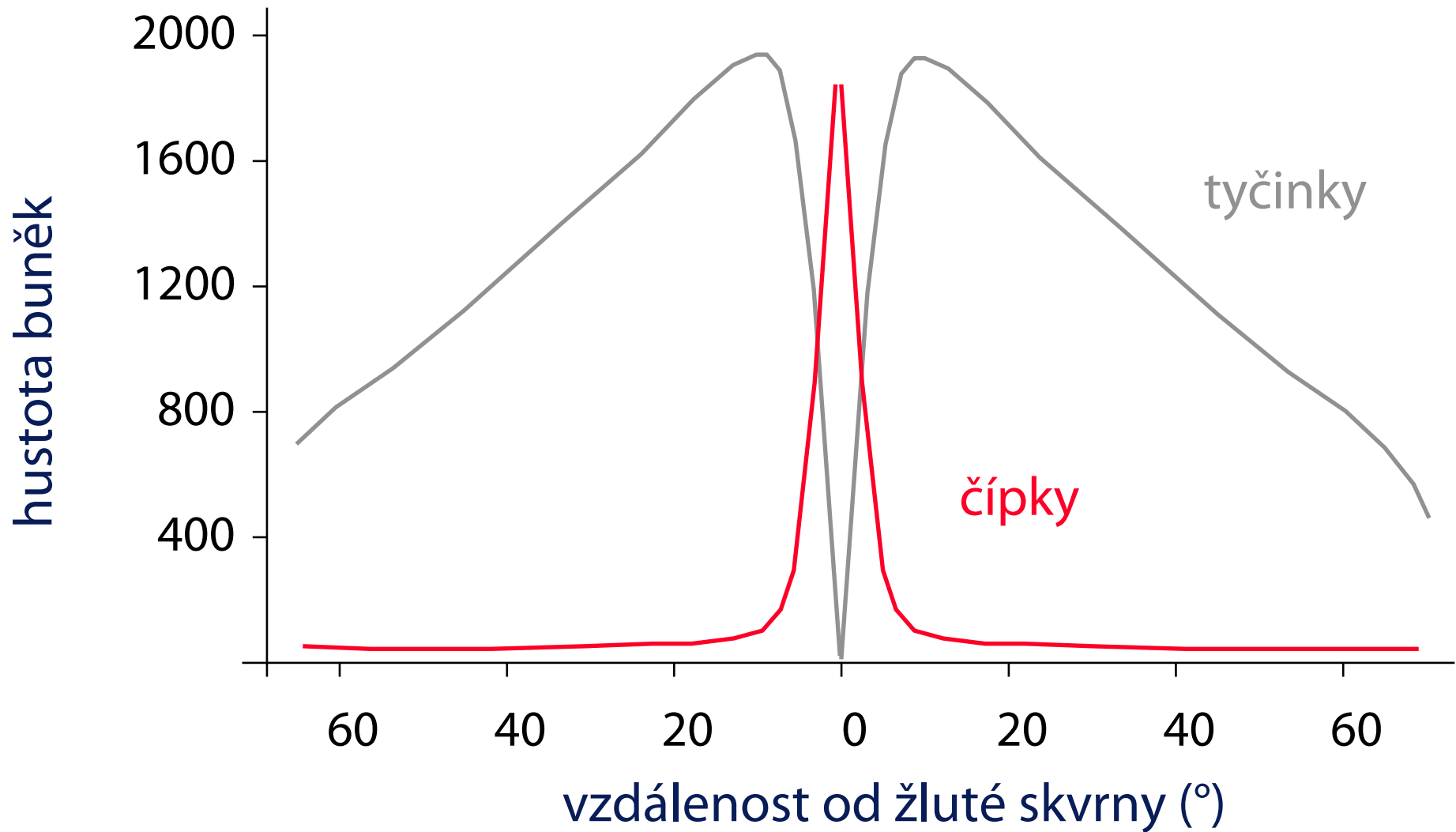

Tři fotopigmenty

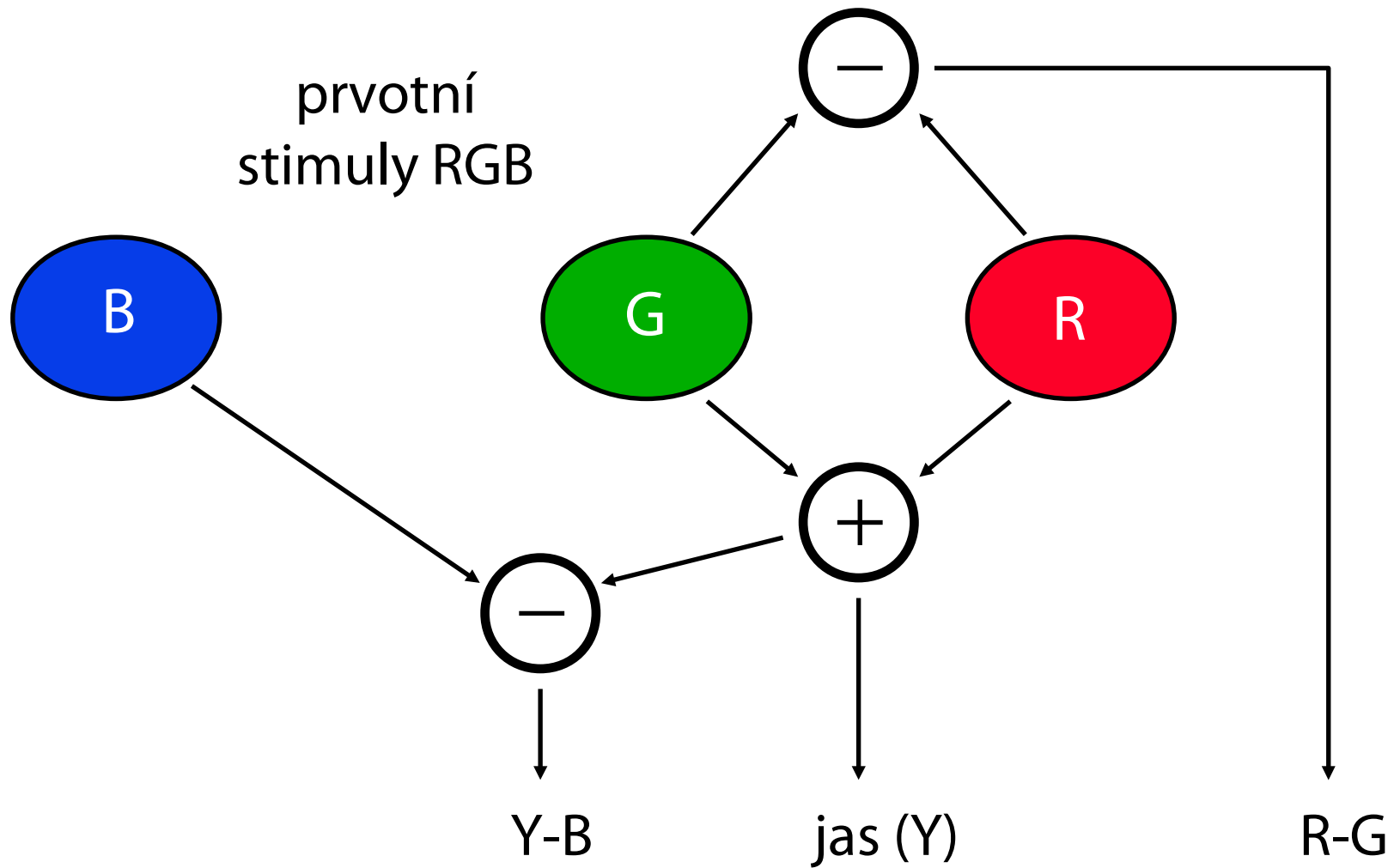

Rozložení fotoreceptorů

Předzpracování barev

Vlastnosti systému vidění I

Různá citlivost na **červenou** (0.3), **zelenou** (0.6) a **modrou** (0.1) barvu

- navíc střed žluté skvrny téměř neobsahuje „modré“ čípky

Zaostřuje se podle **jasové složky** ($Y = R + G$)

- nelze dobře zaostřit na rozdíly v modré složce

Integrační schopnost sítnice

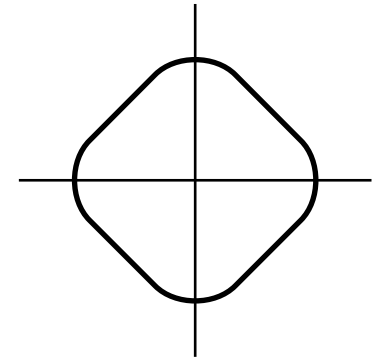
- vnímáme samostatné tečky a zároveň jejich hustotu
- umožňuje použít rozptylovací metody (dithering)

Vlastnosti systému vidění II

Větší rozlišovací schopnost ve svislém a vodorovném směru

- v šikmých směrech asi o 30% menší

Přeostrůvání na barvy vzdálené ve spektru

Setrvačnost („afterimage“)

- [chemické] vyčerpání některých receptorů

Očekávání („expectation“)

- psycho-fyziologická vlastnost

Vlastnosti systému vidění III

Vliv okolí („surround“)

- vjem barvy závisí na okolních barvách/intenzitách
- hnědá barva „neexistuje“

Čočka a sklivec se zbarvují stále více do žluta

- ve stáří klesá schopnost vidět krátké vlnové délky

Vady barevného vidění

- splynutí „červeného“ a „zeleného“ pigmentu (nebo absence jednoho z nich) – nejčastější vada
- chybí „modrý“ pigment
- chybějí čípky vůbec („monochromats“)

Doporučení

Používat barvy střízlivě

- maximálně 4-6 různých barev, odstínů může být víc

Nekreslit modrou barvou malé objekty a tenké čáry

- málo „modrého“ pigmentu ve středu žluté skvrny

Na pozadí nepoužívat červenou a zelenou

- modrá i žlutá vyhovují

Nekreslit vedle sebe syté barvy daleko ve spektru

Používat barvy logicky a konzistentně

Literatura

G. Murch: *Human Factors of Color Displays*, in Advances in Computer Graphics II, Springer, 1986, 1-27

D. Pritchard: *U.S. Color Television Fundamentals - A Review*, IEEE Transactions on Consumer Electronics, vol. CE-23, #4, 467-478

J. Foley, A. van Dam, S. Feiner, J. Hughes: *Computer Graphics, Principles and Practice*, 574-579